

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Polish

Przeczytaj całą publikację pod adresem: [10.1787/9789264235120-en](https://doi.org/10.1787/9789264235120-en)

Jedziemy na tym samym wózku: czemu mniejsza nierówność przynosi korzyść nam wszystkim

Streszczenie w języku polskim

Nierówności w dochodach zarówno w czasie dobrej, jak i złej koniunktury

Dysproporcja między bogatymi a ubogimi osiągnęła w większości państw najwyższy poziom od 30 lat. Obecnie dochód najbogatszych 10 % mieszkańców państw OECD jest 9,6 razy większy od dochodu najbiedniejszych 10 %. W latach 80. stosunek ten wynosił 7:1, w latach 90. wzrósł do 8:1, a po 2000 r. osiągnął wartość 9:1. W kilku gospodarkach wschodzących, zwłaszcza Ameryki Łacińskiej, nierówności w dochodach zmniejszyły się, ale w tych krajach różnice w dochodach utrzymują się zasadniczo na wyższym poziomie niż ma to miejsce w krajach OECD. W czasie kryzysu różnice w dochodach nadal się zwiększały, co było spowodowane głównie spadkiem zatrudnienia; nierówności te jednak częściowo się wyrównują za sprawą redystrybucji dochodów przez system podatków i transferów. W dolnej części redystrybucji dochodów, w krajach najbardziej dotkniętych kryzysem, realne dochody gospodarstw domowych znacznie spadły.

Tematem ostatniej debaty o nierównościach były głównie osoby zarabiające najwięcej, zwłaszcza te, które znajdują się w czołówce pod względem osiągniętych dochodów i stanowią 1 % ludności. Mniej zrozumiałą jest względny spadek osób i gospodarstw domowych o niskich dochodach — nie tylko najuboższych 10 %, ale 40 % wszystkich osób i gospodarstw o najniższych dochodach. W niniejszym raporcie skoncentrowano się w szczególności na tych właśnie gospodarstwach domowych. Przeprowadzono w nim analizę niektórych czynników, mających wpływ na pogorszenie ich sytuacji ekonomicznej, oraz całego wachlarza strategii politycznych, mogących pomóc rozwiązać problem nierówności.

Większa nierówność hamuje wzrost gospodarczy i oferuje mniej możliwości

Rosnące nierówności nie tylko wpływają na spójność społeczną, ale mają też negatywny wpływ na długoterminowy wzrost gospodarczy. Według szacunków na przykład, wzrost nierówności w dochodach w latach 1985–2005 obniżył średnio o 4,7 punktu procentowego skumulowany wzrost w latach 1990–2010 w państwach OECD, dla których dostępne są długie szeregi czasowe. Podstawowym czynnikiem stymulującym jest zwiększająca się różnica między gospodarstwami domowymi o niskich dochodach — dolny, 40 % pułap dystrybucji — i resztą ludności.

Głównym mechanizmem transmisji nierówności na wzrost gospodarczy są inwestycje w kapitał ludzki. Chociaż różnice w efektach kształcenia jednostek o różnym statusie społeczno-ekonomicznym występują zawsze, to różnice te pogłębiają się w państwach o dużych nierównościach, gdzie osoby z gospodarstw domowych, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, borykają się z trudnościami w dostępie

do kształcenia na dobrym poziomie. Skutkuje to zmarnowanym potencjałem i mniejszą ruchliwością społeczną.

Rozwój niestandardowych form zatrudnienia może stwarzać szanse na znalezienie pracy, ale przyczynia się też do pogłębiania nierówności

Praca tymczasowa i w niepełnym wymiarze godzin oraz samozatrudnienie to obecnie jedna trzecia ogólnego zatrudnienia w państwach OECD. Ponad połowa miejsc pracy, stworzonych od połowy lat 90., objęta jest niestandardowymi formami zatrudnienia. Sytuacja wielu tak zatrudnionych osób jest gorsza pod wieloma względami. Dotyczy to głównie takich aspektów jakości pracy jak płaca, bezpieczeństwo zatrudnienia oraz dostęp do szkoleń. To przede wszystkim słabo wykwalifikowani pracownicy tymczasowi otrzymują znacznie niższe płace, mają niestabilny dochód, a ich wynagrodzenie wzrasta w wolniejszym tempie.

Gospodarstwa domowe, które są w dużym stopniu uzależnione od dochodów z niestandardowych form zatrudnienia, wykazują dużo wyższy wskaźnik ubóstwa dochodowego (średnio 22 %). Wzrost liczby takich gospodarstw domowych w państwach OECD przyczynił się do pogłębienia ogólnych nierówności.

Niestandardowa forma zatrudnienia może być etapem na drodze ku bardziej stabilnemu zatrudnieniu. Zależy to jednak od rodzaju pracy, cech charakteru pracownika i instytucji odpowiedzialnych za rynek pracy. W wielu państwach młodzi pracownicy, zwłaszcza zatrudnieni tylko na podstawie umów o pracę tymczasową, mają mniejsze szanse na zmianę pracy na pewniejszą, która daje perspektywy rozwoju kariery zawodowej.

Na zmniejszenie nierówności wpływa większa liczba kobiet wśród siły roboczej

Udział osób płci żeńskiej w zmniejszaniu różnic między kobietami a mężczyznami w zakresie aktywności zawodowej, płac i kariery zawodowej, jest bardzo duży. Pozwolił też spowolnić pogłębianie się nierówności między tymi dwiema grupami. Szanse kobiet na znalezienie pracy nadal są jednak około 16 % niższe niż mężczyzn, a ich zarobki są około 15 % niższe niż zarobki osób płci męskiej. Jeżeli odsetek gospodarstw domowych, w których kobiety pracują, utrzymywałby się na poziomie sprzed 20–25 lat, nierówności w dochodach byłyby przeciętnie wyższe o prawie 1 punkt Giniego. Wpływ większego udziału kobiet pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy i względnie wyższe płace osób płci żeńskiej oznaczają dodatkowe zmniejszenie nierówności o 1 punkt.

Wysoki poziom koncentracji bogactwa ogranicza możliwości inwestycyjne

Koncentracja bogactwa jest dużo wyższa niż koncentracja dochodów: połowę całkowitego bogactwa generuje średnio 10 % najbogatszych gospodarstw domowych, druga połowa należy do kolejnych 50 %, natomiast udział 40 % najmniej zamożnych gospodarstw wynosi niewiele ponad 3 %. Wysokie zadłużenie i niska wartość aktywów ma jednocześnie negatywny wpływ na zdolność niższej klasy średniej do inwestowania w kapitał ludzki i realizacji innych inwestycji. Wysoka koncentracja bogactwa może więc osłabiać potencjalny wzrost.

Przygotowanie pakietów środków politycznych w celu usunięcia dużych nierówności i wspierania szans wszystkich

Decydenci dysponują całym wachlarzem instrumentów i narzędzi służących usunięciu pogłębiających się nierówności i wspieraniu szans wszystkich. Zasadnicze znaczenie dla powodzenia pakietów środków politycznych ma ugruntowane zaufanie do instytucji oraz skuteczny dialog społeczny. Ograniczenie zwiększającego się podziału na bogatych i biednych oraz wspieranie szans wszystkich wymaga opracowania pakietów w czterech podstawowych obszarach:

- Uczestnictwo kobiet w życiu gospodarczym: rządy muszą realizować politykę, której celem jest uniemożliwienie nierównego traktowania mężczyzn i kobiet na rynku pracy oraz usunięcie barier

utrudniających kobietom znalezienie pracy i rozwój kariery zawodowej. Polityka taka obejmuje środki na rzecz podwyższenia płac kobiet mających niskie zarobki oraz zniesienie barier uniemożliwiających kobietom osiągnięcie wysokiego stanowiska w biznesie lub polityce.

- Wspieranie zatrudnienia i miejsc pracy wysokiej jakości: polityka musi się koncentrować na dostępie do pracy i integracji na rynku pracy. Trzeba położyć nacisk na liczbę i jakość miejsc pracy: które umożliwiają rozwój kariery zawodowej i inwestycje oraz które są etapem na drodze ku lepszemu zatrudnieniu — nie takich, które nie dają żadnych perspektyw. Ważnym aspektem poprawy jakości pracy i zwalczania nierówności jest wyeliminowanie segmentacji rynku pracy.
- Kwalifikacje i oświata: zasadnicze znaczenie w wyeliminowaniu różnic społeczno-ekonomicznych w ramach systemu oświaty ma ukierunkowanie działań na wczesne lata rozwoju oraz na potrzeby rodzin z dziećmi w wieku szkolnym. Trzeba podejmować więcej działań, by młode osoby nabywały kwalifikacje, których potrzebują, aby zapewnić sobie dobry start na rynku pracy. Z uwagi na szybki rozwój gospodarki należy podjąć dalsze działania z myślą o wspieraniu doskonalenia umiejętności zawodowych w trakcie kariery zawodowej, współpracując przy tym blisko z przedsiębiorstwami i związkami zawodowymi.
- Systemy podatków i transferów na rzecz efektywnej redystrybucji: odpowiednio zaplanowana redystrybucja przez podatki oraz transfery to skuteczny instrument, przyczyniający się do zwiększenia równości i wzrostu gospodarczego. W ostatnich dziesięcioleciach skuteczność redystrybucji w wielu państwach spadła. Było to spowodowane tym, że świadczenia dla osób w wieku produkcyjnym nie odpowiadały realnym płacom, a podatki były w mniejszym stopniu progresywne. Należy prowadzić taką politykę, aby podatki płaciły nie tylko osoby zamożniejsze, ale też przedsiębiorstwa międzynarodowe. Duże i ciągłe straty grup o niskich dochodach uświadamiają, jak ważne jest zapewnienie dobrze zaplanowanej polityki wsparcia dochodów i antycyklicznych działań w odniesieniu do wydatków socjalnych.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en